

Vergaderjaar 2020–2021

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 764

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2021

Hierbij bieden wij u het essay «Actuele kwestie, klassieke afweging: een verkenning naar de governance van het Nederlandse digitaliseringsbeleid» aan¹, uitgevoerd door de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB).

Aanleiding voor het onderzoek is het toegenomen belang van digitalisering voor economie en samenleving en de wens om te verkennen of dit zou moeten leiden tot veranderingen in de governance van digitalisering. In 2018 zijn er met de lancering van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) reeds stappen gezet om dit toegenomen belang tot uitdrukking te brengen. Voor het eerst is er onder leiding van de bewindspersonen van EZK, BZK en JenV een overkoepelende, interdepartementale strategie tot stand gekomen met hierin ambities en acties om de kansen van digitalisering op verantwoorde wijze te benutten.² Met de NDS en onderliggende agenda's NL DIGIbeter en de Nederlandse Cybersecurity Agenda (NCSA) heeft de interdepartementale en publiek-private samenwerking een verdere impuls gekregen.

De laatste jaren is de urgentie van digitaliseringsvraagstukken echter verder toegenomen. Dat blijkt ook uit de oprichting van de vaste Kamercommissie Digitale Zaken en de prioritering van het onderwerp door de Europese Commissie. De vraag is of de huidige governance toekomstbestendig is en of er met het oog op de toekomst verbeteringen mogelijk zijn. Daarom hebben de Ministeries van EZK, BZK en JenV de NSOB opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de governance van het Nederlandse digitaliseringsbeleid. Hierin staat de vraag centraal: hoe is de

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Op 26 april heeft uw Kamer hiervan een laatste update ontvangen. Deze «NDS2021» bevat naast een terugblik met de belangrijkste resultaten en voortgang ook een toekomstverkenning «digitalisering 2030» met de belangrijkste trends en ontwikkelingen op digitaal gebied. (Kamerstuk 26 643, nr. 755)

governance van het Nederlandse digitaliseringsbeleid, in al zijn verschillende manifestaties, vorm te geven? De NSOB biedt hiertoe een theoretisch kader en onderscheidt verschillende oplossingsrichtingen voor de governance van digitalisering (bijv. één minister voor digitale zaken, een regeringscommissaris, een (vice)premier met coördinerende taak digitalisering, agentschap, netwerksturing of reorganisatie van de rijksdienst). De NSOB beveelt geen specifiek governance model aan en waarschuwt daarbij voor de valkuil van simpele oplossingen. Elk model kent namelijk zijn voor- en nadelen en vraagt om compenserende maatregelen om dat in de praktijk werkbaar te maken. De governance van het digitaliseringsbeleid kan volgens de NSOB geholpen zijn met stevige symbolische interventies waarbij het óók van belang is dat deze goed in bestaande professionele praktijken in te passen zijn. Over de huidige structuur zijn respondenten namelijk gematigd positief.

De NSOB benadrukt dat digitalisering een vraagstuk is waarbij fundamentele waarden van samenleven op het spel staan, bijv. een bloeiende economie, een open samenleving, grondrechten en veiligheid. Deze waarden interacteren met elkaar en er bestaat een mate van inherente spanning tussen. Het gaat er volgens de onderzoekers om tegenstellingen tussen deze waarden zichtbaar (en soms vruchtbaar) te maken – en digitalisering niet te reduceren tot een effectiviteitsvraag.

Het essay biedt handvatten om gefundeerd het gesprek over de governance van digitalisering aan te gaan en de onderlinge interdepartementale samenwerking op het terrein van digitalisering verder te versterken.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister voor Rechtsbescherming,
S. Dekker

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops